

Obsah

4	Vícerozměrná linearita aneb lineární algebra podruhé	1
4.1	Prostory s vektory	2
4.1.1	Algebraické struktury s jednou operací, hlavně grupy	3
4.1.2	Algebraické struktury se dvěma operacemi, hlavně pole	19
4.1.3	Co je vektorový prostor?	22
4.1.4	Jak počítat v bázích?	31
4.1.5	Menší vektorové prostory skryté ve větších	33
4.1.6	Cvičení	45
4.2	Lineární zobrazení vektorových prostorů	48
4.2.1	Lineární zobrazení algebraicky	50
4.2.2	Lineární zobrazení v bázích	55
4.2.3	Vektorové podprostory spjaté s lineárním zobrazením	61
4.2.4	Projekce	67
4.2.5	Vektorové prostory lineárních zobrazení	68
4.2.6	Cvičení	72
4.3	Vlastní vektory	74
4.3.1	Co jsou to vlastní vektory ...	75
4.3.2	... a jaké mají vlastnosti a jak je hledat?	76
4.3.3	Cvičení	85
5	Souřadnicové soustavy obvyklejší i méně obvyklé	87
5.1	Kartézská soustava souřadnic z jiného pohledu	88
5.1.1	Poloha bodu v rovině a prostoru	88
5.1.2	Souřadnicové přímky a roviny	89
5.1.3	Elementární plocha a objem	91
5.2	Polární, válcové a kulové souřadnice	92
5.2.1	Poloha bodu v rovině a prostoru jinak	93
5.2.2	Souřadnicové křivky a plochy	99
5.2.3	Malá odbočka do světa funkcí více proměnných — parciální derivace	102
5.2.4	Elementární plocha a objem	111
5.2.5	Elementární délka	120

5.2.6	Cvičení	126
5.3	Obecné souřadnice	127
5.3.1	Souřadnicové křivky a plochy	128
5.3.2	Elementární plocha a objem	131
5.3.3	Elementární délka	131
5.3.4	Cvičení	132
6	Linearita v aplikacích aneb lineární algebra do třetice	133
6.1	Skalární součin	133
6.1.1	Skalární součin a jeho reprezentace v bázích	134
6.1.2	Ortonormální báze	140
6.1.3	Ortogonální projekce	149
6.1.4	Cvičení	159
6.2	„Fyzikální“ lineární operátory a jejich vlastní vektory	161
6.2.1	Unitární (ortogonální) operátory	161
6.2.2	Samoadjungované (symetrické) lineární operátory	174
6.2.3	Cvičení	187
6.3	Symetrické operátory v geometrii a ve fyzice	188
6.3.1	Kvadratické formy	188
6.3.2	Rozpoznávání kvadratických křivek a ploch	194
6.3.3	Symetrické operátory, kvadratické formy a fyzika	205
6.3.4	Linearita ve fyzikálních a technických aplikacích	210
6.3.5	Cvičení	215
7	Obyčejné diferenciální rovnice	217
7.1	Diferenciální rovnice v životě	222
7.2	Rovnice prvního řádu rozřešené vzhledem k derivaci	230
7.2.1	Rovnice se separovatelnými proměnnými a rovnice na ni převoditelné	243
7.2.2	Rovnice lineární	256
7.2.3	Rovnice Bernoulliova	262
7.2.4	Rovnice exaktní	262
7.2.5	Cvičení	267
7.3	Rovnice prvního řádu nerozřešené vzhledem k derivaci	268
7.3.1	Rovnice Lagrangeova a Clairautova	268
7.3.2	Obecné použití metody derivování	275
7.3.3	Cvičení	283
7.4	Lineární diferenciální rovnice druhého řádu	283
7.4.1	Základní typy lineárních rovnic druhého řádu	284
7.4.2	Princip superpozice	288
7.4.3	Wronskián	291

7.4.4	Cvičení	298
7.5	Lineární rovnice druhého řádu s konstantními koeficienty	298
7.5.1	Homogenní rovnice	299
7.5.2	Nehomogenní rovnice	306
7.5.3	Harmonické, tlumené a vynucené kmitání	310
7.5.4	Cvičení	314
7.6	Lineární diferenciální rovnice vyšších řádů	315
7.6.1	Obecné vlastnosti lineárních rovnic n -tého řádu	315
7.6.2	Lineární rovnice n -tého řádu s konstantními koeficienty	317
7.6.3	Cvičení	318
7.7	Soustavy lineárních diferenciálních rovnic prvního řádu	319
7.7.1	Obecné vlastnosti	320
7.7.2	Soustavy s konstantními koeficienty	322
7.7.3	Lze místo soustavy n rovnic prvního řádu řešit jednu rovnici n -tého řádu a naopak?	328
7.7.4	Cvičení	340
8	Řady funkcí	343
8.1	Posloupnosti a řady podruhé — čísla	344
8.1.1	Číselné posloupnosti a jejich konvergence	345
8.1.2	Číselné řady — lze sečíst nekonečně mnoho čísel s konečným výsledkem?	356
8.1.3	Cvičení	382
8.2	Posloupnosti a řady potřetí — funkce	385
8.2.1	Posloupnosti funkcí — není konvergence jako konvergence	385
8.2.2	Řady funkcí a posloupnosti jejich částečných součtů	398
8.2.3	Cvičení	403
8.3	Zvlášť užitečné řady funkcí	405
8.3.1	Mocninná řada	405
8.3.2	Fourierova řada	409
8.3.3	Několik opravdu užitečných aplikací	414
8.3.4	Cvičení	431
9	Závislosti na více parametrech aneb funkce více proměnných	435
9.1	Podmnožiny euklidovských prostorů $\mathbf{R}^n$	436
9.1.1	Okolí bodů, otevřené a uzavřené množiny	437
9.1.2	Vnitřky, vnějšky a hranice podmnožin $\mathbf{R}^n$	442
9.1.3	Nevlastní body a jejich okolí	447
9.1.4	Oblasti — rozumné definiční obory	449
9.1.5	Cvičení	453
9.2	Skalární funkce více proměnných	455

9.2.1	Funkce, limity, spojitost	455
9.2.2	Parciální derivace a řetězové pravidlo	475
9.2.3	Úplný, ale i neúplný diferenciál	491
9.2.4	Směrová derivace a gradient, vrstevnice a spádnice	514
9.2.5	Extrémy a stacionární body všeho druhu	525
9.2.6	Jeden „prémiový“ příklad	553
9.2.7	Cvičení	561
9.3	Vektorové funkce více proměnných	566
9.3.1	Derivace vektorové funkce — Jacobiho zobrazení	566
9.3.2	Proudnicе, siločáry a jiné integrální čáry vektorových polí	571
9.3.3	Křivkový integrál druhého druhu	576
9.3.4	Cvičení	585
9.4	Diferenciální operátory	586
9.4.1	Zřídla a víry — divergence a rotace vektorové funkce	587
9.4.2	Operátor nabla a Laplaceův operátor	600
9.4.3	Identity pro diferenciální operátory	605
9.4.4	Cvičení	607
10	Základy variačního počtu pro mechaniku	609
10.1	Princip stacionárního bodu	609
10.1.1	Princip nejkratšího času aneb jak se odráží a láme světlo	610
10.1.2	Úloha o brachistochroně a další variační úlohy	612
10.1.3	Variační princip a variační formule	618
10.1.4	Obrácená variační úloha	629
10.1.5	Cvičení	631
10.2	Variační počet a fyzika	633
10.2.1	Fyzikální princip nejmenší akce	633
10.2.2	Pohybové rovnice, které Newton neobjevil	635
10.2.3	Cvičení	643
10.3	Několik aplikací	644
10.3.1	... geometrických	644
10.3.2	... fyzikálních a technických	649
10.3.3	Cvičení	654
	Výsledky cvičení	657
	Literatura	683
	Rejstřík	687
	Obsah třetího dílu	693